

קובץ

האור לחיים

שנה חמישית

מאמרים ושיחות
מזן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבו שליט"א

פרשת פנחס תשפ"ב

זמני השבת

ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	י-ם
21:17	20:22	* 19:31	י-ם
21:14	20:19	19:29	ת"א
21:18	20:22	19:32	חיפה
21:14	20:19	19:29	ב"ש

* לנוהגים 40 דק': 19:11

הזמנים עפ"י לוח המאור בהוצאת מוסדות "אור החיים"

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',

יוכלו לפנות באמצעות מייל:

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: **02-5000455** **058-321-3565**

052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת פנחס תשפ"ב

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אחריד" - חומש במדבר

1 גדולי ישראל

פרשה למעשה:

5 גם אדם גדול זקוק למילה טובה

6 אשריכם שבן כזה יצא מחלציכם

8 מזכה הרבים אין חטא בא לידו

12 במקום שאין איש - השתדל להיות איש

15 להשקיע במה שחשוב

16 בזכות מצווה אחת

ליזכרו של רבי בן ציון אבא שאול:

20 חיי עולם הבא בעולם הזה

גדולי ישראל

בבלוריתה, והביאה אצל משה. אמר לו: בן עמרם! זו אסורה או מותרת? ואם תאמר אסורה - בת יתרו מי התירה לך?"

פגיעה בגדולי ישראל היא מהעברות החמורות ביותר. זוהי פגיעה אנושה ביסודות עליהם עם ישראל נשען. לעם ישראל אין קיום ללא גדולי הדור ומנהיגיו. ואלמלא פינחס שעמד בפרץ, היתה נגזרת כליה על עם ישראל, וכמאמר הכתוב: "ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי".

זמרי בן סלוא טעה טעות גדולה: ציפורה, אשת משה, היתה יהודיה גמורה. חז"ל אומרים ששתי נערות היו מהלכות בדרך: ציפורה ובתיה.

וַיֵּשׁ אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַמִּכָּה אֲשֶׁר הָכָה אֶת הַמְדִינִית זִמְרִי בֶן סְלוּא נְשִׂיא בֵּית אָב לְשִׁמְעוֹנִי (במדבר כה, יד).

זמרי בן סלוא, לא זו בלבד שעשה מעשה תועבה חמור, אלא אף הגדיל לעשות והחציף פניו כלפי משה רבנו.

חז"ל (סנהדרין פב ע"א) מספרים את השתלשלות מעשיו של זמרי:

"מה עשה? עמד וקיבץ עשרים וארבעה אלף מישראל, והלך אצל כזבי, אמר לה: השמיעי לי! אמרה לו: בת מלך אני, וכן ציווה לי

אבי: לא תשמעי אלא לגדול שבהם. אמר לה: אף הוא נשיא שבט הוא, ולא עוד אלא שהוא גדול ממנו, שהוא שני לבטן והוא שלישי לבטן. תפשה

מי שמוציא לעי

על תלמידי חכמים

עונשו קשה

מנשוא!

סולובייצ'יק זצ"ל, נוהג היה לספר בשם אביו את הסיפור הבא:

היה יהודי אחד שלא מצא מנוחה לנפשו. הוא היה נע ונד ממקום למקום, ולא יכול היה לשהות במקום אחד זמן ממושך. בכל פעם, כשהיה מגיע לגור בעיר מסוימת - כעבור תקופה קצרה ביותר הרגיש צורך לעבור לעיר אחרת. וכך נשנה הדבר בכל מקום שאליו היה בא לגור.

בין השאר הגיע לעיר איסטנבול שבטורקיה, והיה זה ביום שישי, סמוך לשבת.

באותה תקופה, רָפָה של העיר היה רבי דוד בכר זצ"ל, בעל שו"ת "דברי אמת". מנהג העיר היה, שלאחר כל תפילה מתפילות השבת, היו כולם

בדיוק באותו זמן עבר שם פרעה, מְלֹנָה ביועצו האישי - יתרו, והם הבחינו בשתי הנערות, והבינו שככל הנראה אלו שתי נערות יהודיות.

פרעה הציע ליתרו: אתה תיקח אחת ואני אחת. פרעה לקח את בתיה וְגַדְלָה בתוך ביתו, ועל שם כך היא נקראת "בת פרעה", ויתרו לקח את ציפורה וְגַדְלָה בתוך ביתו, ועל שם כך היא נקראת "בת יתרו". אולם לפי האמת היא היתה יהודיה גמורה, וזמרי הוציא לעז גמור על משה רבנו.

מי שמוציא לעז על תלמידי חכמים עונשו קשה מנשוא. הוא חייב להיפגע!

הרב מבריסק, רבי יצחק זאב

בסבלנות ובמאור פנים.

אותו יהודי אזר אומץ, וכשהגיע זמן השאלות, הצביע ואמר: "כבוד הרב! אנא יאמר לי 'מה פִּשְׁעֵי מַה חֲטָאתִי כִּי דָּלְקַתְּ אַחֲרָי?' מדוע הרב לא נתן לי מקום להתארח, לא בליל שבת, ולא ביום השבת?"

נענה הרב ואמר לו: "אומנם פִּלְפִי לא חֲטָאתְּ במאומה. ומכל מקום גדול עוונך מנשוא! חטאת כלפי אחד מגדולי הדור, וזהו עוון חמור ביותר! בעטיו של חטא זה הנך נע ונד כל ימך, ואינך מוצא מנוחה לנפשך!"

"אנא, יאמר לי כבודו, כלפי מי חטאתי ואשתדל לתקן את החטא", אמר האיש.

"אני לא אומר לך מאומה!" פסק הרב. "עליך לחשוב על כך בכוחות עצמך! 'נַחֲפָשָׁה דְרָכֵינוּ וְנַחֲקָהּ וְנִשְׁוֶבָה עַד ה'! לאחר שתבדוק בנפשך ותסיק מסקנות, שוב אלי, ואז אומר לך אם אכן הגעת למסקנות הנכונות".

הלה החל לבדוק את עצמו, וזוכר שבהיותו נער צעיר, בגיל שבע עשרה,

עוברים לפני הרב, לברך ולהתברך בברכת "שבת שלום", ובאותה הזדמנות היה הרב מורה לכל "בעל בית" מי מהאורחים יאכל אצלו באותה סעודה.

אותו יהודי נע ונד עמד אף הוא בתור, כמו כולם, אלא נִשְׁפָּהֲגִיעַ תורו הרב פשוט דילג עליו, ולא נותרה לו כל ברירה אלא לסעוד לבדו בבית הכנסת מִמְעַט האוכל שהיה באמתחתו.

למחרת, לאחר תפילת מוסף, שוב עברו כולם לפני הרב. הלה היה סבור שאמש הרב דילג עליו שלא בכוונה, ואך בלא מִשְׁיִים לא הבחין בו. מה רבה היתה אכזבתו ופליאתו, כשגם הפעם פָּהֲגִיעַ תורו, הרב דילג עליו ולא התייחס אליו. גם את סעודת השבת הזו נאלץ לאכול לבדו בבית הכנסת, משאריות האוכל האחרונות שהיו עמו.

את הסעודה השלישית היו כולם אוכלים בבית הכנסת, והרב היה דורש בה, וגם נותן זמן לקהל לשאול שאלות, והוא היה משיב לכולם

נורא נוראות! תלמיד לומד בישיבה
ומהרהר אחר רבו? "נע ונד תהיה
בארץ!"

הלה ניגש לרבי דוד בכר וסיפר לו את
המסקנה שאליה הגיע, והרב אישר:
"אכן, זה העוון שבעטיו הנך נע ונד
ואינך מוצא מנוחה לנפשך".

"אם כך", אמר האיש, "אלך אליו
מיידית ואבקש את מחילתו".

"אם תספיק", השיבו הרב.

כשהגיע לעירו של רבי יהונתן
אייבשיץ, היה זה בזמן הלוויה שלו...
הוא לא הספיק לבקש את מחילתו
בחיו, ונאלץ לעשות זאת על קברו.

הפגיעה הגדולה ביותר שאדם פוגע,
כשפותח את פיו ומדבר כנגד גדולי
ישראל - היא הפגיעה בו עצמו! הוא
זה שייתן את הדין על כך בצורה
הקשה ביותר.

פרצה מחלוקת גדולה בין שני אריות:
רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל, בעל
ה"יערות דבש", ורבי יעקב עמדין
זצ"ל, היעב"ץ. הרקע למחלוקת
היו הקמעות השונות שרבי יהונתן
אייבשיץ היה נוהג לתת לאנשים,
והיעב"ץ חשש שיש בכך איזושהי
המשכיות לכת של משיח השקר
שבתאי צבי.

המחלוקת פשתה בקרב תלמידי
הישיבה, ואותו יהודי נע ונד, שלמד
אז בתור בחור בישיבה, חיוה דעתו
בפרהסיה, בפני כל תלמידי הישיבה,
ואמר: "מי אמר שראש הישיבה שלנו
[רבי יהונתן] צודק? אולי באמת רבי
יעקב עמדין צודק?"

הרב, ששמע את דבריו, חרץ את דינו
על אתר: "נע ונד תהיה בארץ כל ימי
חייך!"

גם אדם גדול זקוק למילה טובה

לאביהם שבשמים, והלגלגנים - שימשיכו ללגלג.

פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן (במדבר כה, יא).

ומבאר, שמכאן נלמד ערכה הרם של מילה טובה! כל אחד זקוק לה! גם פינחס היה זקוק לעדותה של התורה ביחס למניע שגרם לו לעשות את מה שעשה, ולייחוסו לאהרון הכהן.

רש"י מביא את דרשת חז"ל (סנהדרין פב ע"ב): "לפי שהיו השבטים מבזים אותו הראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמו עגלים לעבודה זרה והרג נשיא שבט מישראל, לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרון".

את הפסוק בפרשת תצווה (שמות כח, ג):
 "וְאַתָּה תִּדְבֹר אֶל כָּל חֲכָמֵי יִבְרָאֵל מִלְּאֲתֵיךָ רֹחַ חֲכָמָה וְעָשׂוּ אֶת בְּגָדֵי אֶהֱרֹן לְקִדְשׁוֹ לְכֹהֲנָיו לֵי", ביאר ה"חתם סופר" זצ"ל על פי מה שכתוב בספר "חובת הלבבות" (בהקדמה):

רְבֵּה שֶׁל פְּנִמָּה, רַבֵּי דוּד פְּרִץ שְׁלִיט"א, שואל: מה אכפת לנו מה אומרים כל האנשים מסביב? שידברו ככל העולה על רוחם! זה לא מְעַלָּה ולא מוריד כמלוא הנימה מן האמת הצרופה! שידברו השבטים מה שהם רוצים, שירכלו, שיצחקו, שיבזו פְּאֲנֵת נִפְשָׁם - אנחנו יודעים את האמת! פינחס עשה את מה שעשה מתוך אהבת ה' ומתוך רצון לעשות שלום בין ישראל

"ואמר חכם אחר: יש מן החכמה מה שהוא צפון בליבות החכמים כמטמון הנסתר, אשר אם יסתירוהו לא ישיגנו אדם, וכאשר יגלוהו - לא יעלם מאדם יושר אמריהם בו. וזה

הפועל!

וכך, אפוא, פירושו של פסוק: "וְאַתָּה תִּדְבֹר אֶל כָּל חֲכָמֵי לֵב", ומה תדבר אליהם? "אֲשֶׁר מְלֵאֲתוֹ רוּחַ חֲכָמָה" - זה עצמו היה הדיבור! תודיע להם שהם מלאים רוח חכמה! ועל ידי שתודיע להם זאת - "וְעָשׂוּ אֶת בְּגָדֵי אֶהְרֹן לְקֹדֶשׁוֹ לְכֹהֲנָיו לֵי", כי מכוח ההודעה יתעוררו להוציא את כוחם אל הפועל.

כל אחד זקוק למילה טובה! מילה טובה מסייעת לכל אחד, גם לאדם גדול, להוציא את הכוחות הטמונים בו אל הפועל.

כמו שאמר הכתוב (משלי כ, ה) 'מִיָּמִים עֲמֻקִּים יֵצֵא בְּלֵב אִישׁ וְאִישׁ תְּבוּנָה יִדְלָגָה', רצה לומר, כי החכמה תקועה בתולדות האדם וטבעו ובכוח הכרתו, כמים הטמונים בלב הארץ, והנבון המשכיל ישתדל לחקור על מה שיש בכוחו ובמצפונו מן החכמה גלותו ולהראותו וישאבנה מליבו, כאשר יחקור על המים אשר במעמקי הארץ".

וזהו שאמר השי"ת למשה רבנו ע"ה: אני מילאתי חכמה בלב כל חכם לב, אלא שצריך מי שיעורר אותם ויודיע להם את זאת, ואז הם יצליחו להוציא את החכמה הנטועה בהם מן הכוח אל

אשריכם שבן כזה יצא מחלציכם

שרצה הכתוב שאבותיו של פינחס ייזכרו לטובה. אומרת להם התורה: "אשריכם שבן כזה יצא מחלציכם!" טעם נוסף: לאהרון היה חלק במעשה העגל - "הִתְפָּרְקוּ וַיִּתְּנוּ לִי וְאֲשַׁלְּכֵהוּ

פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהְרֹן הַכֹּהֵן (במדבר כה, יא).

למה הוצרך הכתוב לייחס את פינחס - "בן אלעזר בן אהרן הכהן"?

אומר ה"אור החיים" הקדוש,

ה'. אומנם, הם עושים את מעשיהם מתוך חוס מזג, מתוך איזושהי הרגשה של כעס, של תאנות נקם וכדומה.

היו כאלו מן השבטים שניסו לייחס לפנחס גנים שליליים, כדי להסביר שמעשהו נבע ממניעים שליליים: "היו השבטים מבזים אותו: הראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אימו עגלים לעבודה זרה והרג נשיא שבט מישראל" - "לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרון", זאת כדי להבהיר באופן חד משמעי שכוונתו של פינחס היתה כל כולה לשם שמים! הוא עשה את המעשה שעשה ממניעים טהורים בלבד, בהיותו נכד לאהרון הכהן שהיה אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבם לתורה.

פינחס עשה את מעשה הקנאות מתוך אהבת ישראל, ומתוך הרצון להציל

בְּאֵשׁ וַיֵּצֵא הָעֵגֶל הַזֶּה" (שמות לב, כד), ובעקבות זאת - "וַיִּגַּף ה' אֶת הָעָם עַל אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת הָעֵגֶל אֲשֶׁר עָשָׂה אַהֲרֹן" (שם, לה).

ומובא במדרש (תנא דבי אליהו רבה פרק ג), שהיה אהרון מלמד את כל ישראל תורה ומעשים טובים, כתיקון לחלקו בחטא העגל. מכאן שהקלקול של מעשה העגל מיוחס לאהרון, והמגפה שהיתה בבני ישראל מחמת החטא אף היא מיוחסת אליו.

על כן, עתה בא הכתוב ומודיע שנכדו של אהרון תיקן את הקלקול הנורא של חטא העגל, ובזכות מעשהו נעצרה המגפה בבני ישראל - "וְלֹא כְלִי־אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (במדבר כה, יא).

ביאור נוסף, ישנם אנשים המגדירים את עצמם "קנאים", המקנאים קנאת

לרפואת

רחל רותאם בת נרקיס

אותם מכליה.

אהבת הבריות, מתוך רצון אמיתי להשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם, ולא חלילה מתוך תַּאֲוֹת ניצוח, הַרְגָּשָׁת עליונות, או כל מניע שלילי אַחֵר.

ומזה עלינו ללמוד מוסר, שגם כאשר יוצאים למחות על כבוד השי"ת המחולל, יש לעשות זאת מתוך

מזכה הרבים אין הטא בא לידו

עצום ורב. אילו היה מובטח שמי שקיבל שכר על קיום מצוה היה נזהר מלחטוא - ניחא. אבל מי ערב לנו שלאחר שאדם קיבל שכר על קיום המצוות לא ישוב ויחטא? ואם יחטא, יאמרו הבריות: 'ראו איזה שכר עצום קיבל חוטא זה', ונמצא שם שמים מתחלל.

על כן הותיר הקב"ה את תשלום שכר המצוות לעולם הבא. וכמו שדרשו חז"ל (עירובין כב ע"א): "'אשר אנכי מצוך היום לעשותם' - היום לעשותם, למחר לקבל שכרם". העולם הזה הוא עולם המעשה, שבו מקיימים את המצוות, ואילו השכר הוא בעולם הבא, עולם הגמול.

לְכֹן אָמַר הַנְּבִי נִתֵּן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם (במדבר כה, יב).

ובמדרש (במדבר רבה כא, א) מובא: "אמר הקב"ה: בדין הוא שיטול שכרו". ויש להבין, מה בא המדרש להשמיענו, הלא פיחס קינא לשם שמים, וברור שראוי הוא לשכר על מעשהו.

אומנם, כבר אמרו רבותינו (קידושין לט ע"ב): "שכר מצוה בהאי עלמא ליכא". השכר עבור המצוות אינו משולם לאדם בעולם הזה אלא בעולם הבא.

מדוע?

ביאר רבי יעקב אורנשטיין בספרו "ישועות יעקב": שכר המצוות הוא

נמצא, שלגבי פינחס בטל הטעם ל"שכר מצוה בהאי עלמא ליכא", על כן - "בדין הוא שיטול שכרו" אף בעולם הזה.

אדם יכול להיות צדיק גמור ולאחר מכן להתהפך לרשע גמור, לכן אי אפשר לתת לו שכר על צדקותו. כך שנינו במשנה (ברכות כט ע"א): "אל תאמין בעצמך עד יום מותך, שהרי יוחנן כהן גדול שימש בכהונה גדולה שמונים שנה ולבסוף נעשה צדוקי".

אדם אינו יכול להאמין בעצמו, מטוב ועד רע. אין לאדם תעודת ביטוח איך ייראו חייו הרוחניים. הוא יכול לעבור בחייו תהפוכות רבות, מטוב לרע ומרע לטוב.

באחת הישיבות במזרח אירופה למד בחור בעל כשרונות נדירים ונהיה לתלמיד חכם עצום בשם מנדל שוב. הוא בלט מעל כל בני הישיבה האחרים, ביניהם מתמידים ולמדנים מופלגים. הללו היו מביאים אליו את

אולם יש מקרה יוצא דופן. אומרים חז"ל (יומא פז ע"א): "כל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו. מאי טעמא - כדי שלא יהא הוא בגיהנם ותלמידיו בגן עדן".

אדם שזיכה את הרבים ומכוחו הם נעשו צדיקים, מן השמים שומרים עליו שלא יחטא. ומדוע? כי אם הוא יתהפך מצדיק לרשע ויחטא, ייווצר מצב משונה - הוא עצמו יירש גיהנם, ואילו אותם אנשים שנעשו צדיקים מכוחו יהיו בגן עדן. כדי למנוע מצב לא-הגיוני שכזה, מובטח לו שיזכה לסייעתא דשמיא מיוחדת ויישאר בצדקותו ולא יבוא לידי חטא.

פינחס קינא קנאת ה', ועל ידי כך נעצרה המגפה והוא זיכה את כלל ישראל בחיים. אם יחטא, יאמרו: איך ייתכן שהמזכה את הרבים יהיה בגיהנם ואלו שזיכה אותם יהיו בגן עדן? על כן חל על פינחס הכלל שאמרו: "כל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו". מן השמים ישמרז על פינחס שלא יחטא, אלא יישאר בצדקותו וינחל גן עדן.

בחירת רב אחר.

מה פסול מצאו בי?! - תהה הבחור.
מדוע ולמה העדיפו מועמדים אחרים,
פחותים בהרבה ממני?

עד שהתבררה לו האמת המרה: הן
בהצעות השידוכים והן במשרות
הרבניות, הנוגעים בדבר שלחו
שליחים לשיבתו של אותו בחור,
לתהות על קנקנו. כולם הללו וקילסו
את כישרונותיו הברוכים ואת למדנותו
המופלגת. אולם כשבאו לברר
על מידותיו - כאן נעצרו השבחים
והקילוסים. איך אפשר להלל ולקלס
מי שנודף ממנו ריח חריף של גאוה
ויוהרה?

מרוב צער וחלישות הדעת, החליט
לנטוש דרך אבות ולהשליך מאחורי
גוו את אלוקיו ואת תורת ישראל.
לא נחה דעתו עד שהמיר דתו והלך

שאלותיהם וקושיותיהם והוא היה
מתרצן באופן נפלא.

כשרונותיו הברוכים ומעמדו המיוחד
בקרב בני הישיבה ורבניה הולידו בו
רגש של גאוה והתנשאות.

דבר זה היה בעוכריו. כשהגיע לפרקו,
רבו עליו הקופצים. הציעו לפניו
הצעות מיוחדות של בנות יחסניות,
ממשפחות רבנים וגבירים נכבדים.
אולם, בסופו של דבר, כולם משכו את
ידם ממנו.

צערו היה רב. הוא תהה בליבו: מדוע
שום הצעה לא באה לידי גמר?

כששמע על משרה רבנית שהתפנתה
באחת הקהילות, הגיש את מועמדותו.
הוא היה בטוח בבחירתו, אין ספק
שיהיה מקור לגאוה לכל קהילה
שתבחר בו. אך פעם אחר פעם הוא
נחל אכזבה מרה כשהודיעו לו על

לרפואת

נחמיה בן מרים

מאש, צעירים ומבוגרים, שחרב עליהם עולמם, מצאו נחמה אצל הרבי הרחום. הוא מסר נפשו עליהם, קירבם ועודדם ודאג לכל מחסורם.

יום אחד הופיע בביתו של הרבי מסקולען אדם לא מוכר וביקש לדבר עם הרבי. הרבי קיבל את פניו במאור פנים ופתח עמו בשיחה. בפתח השיחה שאלו הרבי לשמו ומאין בא. "שמי מנדל שוב", אמר האיש במבוכה.

הקרדינל המומר פתח בפני הרבי את סגור ליבו, וגולל באוזניו את כל אשר עבר עליו מאז עזב את עמו והמיר את דתו ועד שפרצה המלחמה. התנהגותם הברברית של אותם חיות אדם טלטלה את נפשו. התעורר בו הניצוץ היהודי והוא גמר אומר לשוב אל עמו ואל אלוקיו. כעת הוא בא אל הרבי לשאול האם יש לו תקנה.

הרבי ניחם אותו ואמר: "כלל נקוט בידינו: 'ישראל אף על פי שחטא - ישראל הוא'. אדם נולד יהודי וימות יהודי, לעולם אי אפשר לעזוב את עם ישראל".

ולמד בבית ספר לכמורה. סיים את לימודיו בהצטיינות ונעשה כומר רח"ל. כשרונותיו עמדו לו גם בדרך העקלקלה שהלך בה, הוא עלה בדרגות הכמורה עד שנעשה ראש הכמרים, קרדינל.

כל ימיו שמר טינה לרבנים וליהודים, רדף אותם והציק להם. בליבו היה חקוק העלבון הצורב על כך שדחהו ולא מינהו לרב, למרות כשרונותיו המיוחדים ולמדנותו המופלגת.

עננים שחורים כיסו את שמי אירופה. הנאצים עלו לשלטון. פלוגות צלב הקרס חוללו פרעות ביהודים, בזזו חנויות, שרפו בתי כנסת. מי שתמך בפעילותן האנטישמית של פלוגות אלו היה אותו מומר רשע, הקרדינל מנדל שוב.

המלחמה הסתיימה. שישה מיליוני יהודים נהרגו על קידוש ה' בשואה האיומה.

ברומניה התגורר הרבי מסקולען, רבי אליעזר זוסיא פורטוגל זצ"ל. ביתו היה פתוח לניצולי השואה האומללים. מאות פליטי חרב, אודים מוצלים

לי, מדוע כל אותן שנים שהמרת את דתך למה לא שינית את שמך?" השיב המומר החוזר בתשובה: "רבי, דע לך גם כשנטשתי את דתי, בתוך תוכי נשאר בי הניצוץ היהודי. זו הסיבה שהשארתי את שמי היהודי - 'מנדל שוב', שיש בו רמז לקול הקורא לי לשוב אל עמי ואל אלוקי".

הקרדינל המומר התרגש למשמע תשובתו של הרבי ופרץ בבכי מר. הוא ביקש מהרבי שידריך ויכוון אותו בדרכו לשוב אל אלוקיו. הרבי נענה ברצון ובירך את האיש שזכה לשוב לכור מחצבתו ולעבוד את אלוקיו באהבה ובאמונה. לפני שנפרדו שאל אותו הרבי: "אמור

במקום שאין איש - השתדל להיות איש

אהרון הכהן, אלעזר ואיתמר - הם אלו שהיו צריכים לעשות את המלחמה כנגד אותו פושע נאלח, זמרי בן סלוא. זהו תפקידם של מנהיגים ולא של נער צעיר לימים, שיושב יומם ולילה ועוסק בתורה.

לזוהיה פינחס מְשַׁמֵּשׂ כמנהיג, הממלא את חובתו מתוקף תפקידו - לא היה מגיע לו שכר על מעשהו. ומאחר ופינחס התנדב לעשות מעשה, שעל פי שורת הדין הוא לא היה מחוייב לעשותו, ובהתנדבות גמורה מסר את נפשו לקנא את קנאת ה' ולהציל

פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן הַשֵּׁבִי אֶת חַמּוֹתַי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... לָכֵן אָמַר הַנְּבִי נִתַּן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹמִים (במדבר כה, יא-יב).

פינחס לא היה אחד מן המנהיגים בעם ישראל. משום כך הוא לא היה חייב לעשות את המעשה שעשה ולסכן את נפשו, שהרי שאמרו חז"ל (סנהדרין פב ע"א): "אילו נהפך זמרי והרגו לפינחס - אין נהרג עליו, שהרי רודף הוא".

המנהיגים שבעם ישראל - משה רבנו,

היה במעבה היער, התנפלו עליו שני שודדים, שזממו לשדוד את המלך וליטול את חייו.

בהבזק של שבריר שנייה, נער השליחויות, שלא נשא בעצמו נשק, התעשת מההלם הראשוני, שלף את חרבו של המלך ממותניו, ופילח את ראשם של שני השודדים.

נער השליחויות הציל את חייו של המלך!

כששב המלך לארמון - ערך מסיבה מפוארת, בה העניק לנער מתנות יקרות, ומעל לכל: העניק לו תואר כבוד מיוחד, אותו מקבלים רק שרים רמי מעלה, במקרים מיוחדים ובודדים. המעמד הנכבד הזה נצרב בתודעתם של כל בני המדינה שנים רבות.

והנה, כעבור שנים, המלך יצא שוב לציד במעבה היער, הפעם בליווי שומריו האישיים, גיבורי החיל. לפתע התנפלו עליהם שני שודדים שזממו לשסף את גרונו של המלך ולשדוד את רכושו. שומרי הראש, המאומנים

את עם ישראל - לכן "הֲנִי נָתַן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם", מגיע לו שכר על כך.

עלינו ללמוד ממעשהו של פינחס מוסר השכל: לא אחת אנו עומדים בפני מצבים שעל פי דין אין זה מחובתנו לעשות בהם איזשהו מעשה. אולם יש לזכור ש"במקום שאין איש - השתדל להיות איש" (אבות ב, ה), ונדרש מאיתנו לשנס מותניים, להתעורר מעצמנו, לְגַלוֹת אחריות ואכפתיות ולעשות מעשה.

הרב "בן איש חי", שמביא את הרעיון הזה, ממחיש אותו במשל:

כדרכם של מלכים, יצא פעם מלך אחד לערוך צייד ביער. בדרך כלל היה המלך יוצא להרפתקה שכזו בליווי שומרי ראשו, גיבורי חיל, המאומנים היטב בהגנת חייו של המלך מפני כל מיני סכנות העלולות להתרחש במסע שכזה. אלא שבפעם הזאת, משום מה, המלך יצא בליווי מְשָׁרֵת זוטר, נער שליחויות שלא אחז בַּנֶּשֶׁק מְיָמוֹ. ובדיוק באותה פעם, בעת שהמלך

ותפקידכם. אבוי לכם ולראשכם אם לא הייתם מבצעים את מה שעשיתם! הרי למען מטרה זו הינכם מתאמנים, משתתפים בתחרויות, מקבלים הטבות מפליגות ומשתכרים בסכומי עתק על חשבון קופת אוצר המדינה! כל זה, כדי שברגע האמת תמסרו את נפשכם להצלת חייו. זהו, כאמור, חיובכם הגמור שאם לא הייתם ממלאים אותו היו מפטרים אתכם ואף מחייבים אתכם מיתה".

"לא כן אותו נער" - המשיך המלך. "לא היה זה מתפקידו לעשות את המעשה שעשה. אפילו חרב לא היתה בידו! אף אחד לא יכול היה לבוא אליו בטענות אם לא היה עושה את מה שעשה. בדין הוא, אפוא, שייטול שכרו מושלם".

היטב לתרחישים שכאלו, שלפו כהרף עין את נשקם האישי, ועוד לפני שהשודדים הצליחו למצמץ בעיניהם, נפלו מתים על האדמה. הם שבו לארמון בעטרת ישועה וניצחון.

שומרי הראש, שעדיין זכרו היטב האירוע הדומה מלפני שנים, ציפו לקבל, גם הם, תגמול נאה על הגבורה שגילו בהצלת חייו של המלך. אך ככל שנקפו הימים הבינו שהמלך לא מתכוון לעשות זאת. המלך הסתפק באמירת "תודה רבה".

באחת ההזדמנויות הרהיבו עוז בנפשם ושאלו את המלך "מה נשתנו אלו מאלו?"
נענה המלך ואמר: "הבדל גדול ביניכם. אתם בסך הכל מילאתם את חובתכם

להשקיע במה שחשוב

אות בַּיָּמִים הַהֵמָּה אֲשֶׁר יַחֲזִיקוּ עֲשָׂרָה
אֲנָשִׁים מִכָּל לְשָׁנוֹת הַגּוֹיִם וְהַחֲזִיקוּ
בְּכַנָּף אִישׁ יְהוּדִי" (זכריה ח, כג). שבעים
אומות יש בעולם. נמצא, אפוא,
שבכל כנף יחזיקו שבע מאות עבדים,
ובארבע כנפות - אלפיים ושמונה
מאות עבדים.

ומה יעשה אדם עם כל כך הרבה
עבדים? יפתח להם ישיבה? ... לא! הם
כולם יעבדו באיזשהו מפעל בחו"ל,
ואחד העובדים יתקשר ליהודי ויאמר
לו: 'אנחנו כאן אלפיים שמונה מאות
איש שעובדים בשבילך, בסוף החודש
נביא לך את כל הרווחים, ואתה תן לנו
רק שכר מינימום'.

וכל זאת כדי שיהיה כל יהודי פנוי
לשבת ולעסוק בתורה, ולהשקיע עוד
ועוד בדברים החשובים באמת לחיי
העולם הבא.

לְרַב תְּרַבָּה נַחֲלָתוֹ וְלַמְעַט תַּמְעִיט
נַחֲלָתוֹ (במדבר כו, נד).

ה"בן איש חי" היה דורש פסוק זה
באופן נפלא:

"לרב" - לדברים החשובים באמת,
שהם קיום התורה והמצוות, "תרבה
נחלתו" - תעשה עוד ועוד. ואילו
"למעט", שהם דברי החולין שאינם
חשובים והם פחותי ערך, "תמעט
נחלתו" - תשתדל למעט את
ההתעסקות בהם ככל האפשר.

ואם ישאל השואל, מה נאכל? איך
אפשר לחיות כך? דעו, כי רבותינו
זכרונם לברכה אמרו, שלעתיד לבוא
עתידים להיות לכל יהודי ויהודי
אלפיים ושמונה מאות עבדים!

הא כיצד?

זכריה הנביא התנבא: "כֹּה אָמַר ה' צְבָה-

בזכות מצווה אחת

ואהרן. אולם היתה להם בעיה: הם ידעו כשקורח יראה אותם קמים לכבוד משה ואהרן, יצא קצפו עליהם. מה יעשו?

אומר ה"בן איש חי": הם מצאו עצה חכמה. "ויקמו לפני מֹשֶׁה" (טו, ב) - לפני שמשה עמד להגיע, הם נעמדו וקמו ממקומם, כאילו לתומם, ונשאלו על עומדם עד בואו של משה. כך קיימו מצות "והדרת פני זקן", בלי שקורח העלה בדעתו שעמידתם היתה לכבודו של משה.

אומנם - מוסיף הבן איש חי - דבר זה הוא בדיעבד, שכן לכתחילה מן הראוי שהקימה תהיה ממש בעת בואו של התלמיד חכם, שאז יראה במוחש שהקימה היא לכבודו.

ומכל מקום, בזכות מעשיהם של בני קורח, שלא שעו לדברי אביהם, ניצלו מעונשם של קורח ועדתו. כשבלעה האדמה את קורח ועדתו, התבצר לבני קורח מקום בגיהנם ועמדו עליו ולא מתו. וזכו בני קורח שיצאה מהם

ובני קרח לא מתו (במבדר כו, יא).

משה ואהרן היו זקנים וחכמים, והיתה מצוה על כל העם לכבדם. קורח שפיקח היה, רצה למעט בכבודם של משה ואהרן. מה עשה? ציוה על כל עדתו שכשיבואו משה ואהרן לא יקומו לכבודם, ועל ידי כך יתמעט כבודם בעיני העם.

בני קרח היו מצווים במצוות כיבוד אב, אך בד בבד גם היו מחויבים במצוות כבוד הרב - "מורא רבך כמורא שמים" (אבות ד, יב). כיצד היה עליהם לנהוג, האם לשמוע בקול אביהם, או שכבוד הרב דוחה את כבוד אביהם?

שנינו במשנה (בבא מציעא לג ע"א): "אבדת אביו ואבדת רבו - של רבו קודמת, שאביו הביאו לעולם הזה ורבו שלימדו חוכמה מביאו לחיי העולם הבא". אם כן, כבוד הרב קודם לכבוד האב, וכאשר האב מצווה עליהם שלא לכבד את הרב - אין לשמוע לו.

בני קורח החליטו אפוא שלא לשמוע לאביהם וקמו לכבודם של משה

בביתי עד מוצאי שבת. אני מבטיח לך
- לא תצטער."

הבחור נענה. מה הוא כבר יכול
להפסיד... לא בכל יום מזדמן לו
להכיר את החרדים ואת אורחות
חיייהם מקרוב כל כך.

החנה את המכונית בצדי הדרך
והשניים פסעו לביתו של המארח.
השבת עברה באווירה מרוממת.
במוצאי שבת הודה האורח למארחו
והבטיח לשמור על קשר. לפני
שנפרדו, פנה אליו המארח: "אני רוצה
שתצא מכאן עם משהו ממשי. תקבל
על עצמך לקיים איזו הנהגה טובה,
משהו קטן שתוכל לעמוד בו".

אמר האורח: "תאמר לי מה, ואראה
אם אוכל לקבל על עצמי".

הרהר המארח מה יוכל להציע לו,
ולבסוף אמר: "תשמע, יש לי הצעה
קלה מאוד לביצוע. ההלכה קובעת
לאדם את כל מעשיו ופעולותיו. בכל
דבר יש להלכה מה לומר, אפילו
לאופן נעילת הנעליים, מחוט ועד
שרוך נעל... לפי ההלכה, תחילה

שושלתו של שמואל הנביא - "מִשֶׁה
וְאַהֲרֹן בְּכֹהֲנָיו וְשִׁמְוֵאל בְּקִרְיָאֵי שְׁמוֹ"
(תהילים צט, ו).

צא וראה גודל שכרה ומעלתה של
מצוה אחת. לפעמים מעשה אחד
מציל את האדם ואת כל זרעו אחרייו,
עד סוף כל הדורות.

אומרים חז"ל (אבות ד, ב): "מצוה גוררת
מצוה". על ידי מצוה אחת בא האדם
למצוה אחרת, וממנה נגרר לעוד מצוה
ועוד מצוה. כל המצוות מצטרפות
ומגינות עליו ומצילות אותו מכל רע.
ומה הביא לכל זה? המצוה הראשונה.

אין מדובר דווקא במצוות גדולות
וידועות. גם מצוה 'קלה' אחת יכולה
להגן על האדם ולהצילו.

מסופר על בחור שנקלע ברכבו בטעות
ביום שבת קודש לתוך שכונה חרדית.
אחד התושבים פנה אליו והסביר לו
בסבר פנים יפות על קדושת השבת
ותיאר לו כיצד נראית השבת בשכונה
החרדית. "במקום שתמשיך בדרכך",
אמר לו, "אני מציע לך להתארח

הוא היה אמור לצאת עם קבוצת חיילים לפעולה בתוך שטח לבנון. לרשותם של החיילים הועמדו שני מסוקים. המפקד האיץ בחיילים לעלות למסוקים שעמדו להמריא בכל רגע. הבחור נעל את נעליו בחופזה, בלי הקפדה על אופן נעילתן. אך קול פנימי אמר לו: "הרי קיבלת על עצמך להקפיד על ההלכה בעניין זה, אל תפר את נדרך!". הוא חלץ את נעליו והחל לנעול אותן כהלכה. עד שסיים את נעילת הנעליים הצבאיות בעלות השרוכים הארוכים, הוא איחר את המועד. המסוקים יצאו לדרכם והוא נשאר מאחור.

זמן קצר לאחר מכן אירע אסון מחריד - שני המסוקים התנגשו זה בזה, וכל שבעים ושלושה נוסעיהם נספו. היה זה "אסון המסוקים" - אחד האסונות הקשים בתולדות המדינה.

יש לנעול את הנעל הימנית ואחר כך את השמאלית, ובקשירת השרוכים - מקדימים את השמאלית לימנית. האם תהיה מוכן לקבל על עצמך את הדבר הזה?"

ההצעה הזאת היתה טמונה בה חכמה רבה. מצד אחד היא קלה לביצוע, ומצד שני יש בה מעלה גדולה - היא פותחת את היום. על ידי כך, מיד בקומו בבוקר ייזכר האדם באלוקי העולם ובמצוותיו, ובוודאי ישפיע הדבר על היום כולו.

ואכן, הבחור קיבל על עצמו להקפיד על ההנהגה הזאת. הוא שב לביתו והמשיך באורח חייו כרגיל, מלבד ההנהגה הקטנה שקיבל על עצמו. מדי פעם, כשהיה נועל את נעליו, היה נזכר באותה שבת מרוממת שחוה בשכונה החרדית.

הבחור הזה שירת בצבא. יום אחד

לעילוי נשמת

סוזן בת עליה ז"ל

מענישים על ביטול מצות עשה?

השיב המלאך: ב'עידנא דריתחא', כאשר מידת הדין שולטת בעולם, מענישים בעולם הזה גם על ביטול מצות עשה.

נמצינו למדים, שכשם שאי לבישת ציצית עלולה לעורר עונשים של מידת הדין, מאידך גיסא על ידי לבישת ציצית ניצולים ממידת הדין.

מסופר שבמלחמת יום הכיפורים כוחות שריון ישראלים נתקלו בכוח של טנקים ששעט לעברם. הם סברו בטעות שמדובר בטנקים של האויב המצרי ופתחו בירי כבד לעברו. כל הנסיונות לדווח בקשר שמדובר בטנקים ישראלים לא צלחו. אחד החיילים גילה תושיה. הוא שלף את ציציותיו ונפנף בהן לעבר הטנקים שמנגד. רק אז הובן שמדובר בכוחות ישראלים והירי פסק.

בזכות הציצית ניצלו חייהם של עשרות חיילים.

חיו של אותו חייל ניצלו - בזכות הקפדה על הלכה בקשירת שרוכי הנעליים!

אומרים חז"ל (סוטה יז ע"א): "בשכר שאמר אברהם אבינו 'אם מחוט ועד שרוך נעל', זכו בניו לשתי מצוות: חוט של תכלת, ורצועה של תפילין".

מצות ציצית שקולה כנגד כל מצוות התורה. הגמרא (מנחות מד ע"א) אומרת, שמצות ציצית שומרת ומגינה על האדם מן החטא. אך מלבד זאת, מצות ציצית יש בה סגולה גדולה לשמור על האדם מכל מיני פגעים.

הגמרא (שם מא ע"א) מספרת, שהמלאך פגש את רב קטינא כשהוא מכוסה בסדין, ולמרות שלסדין היו ארבע כנפות, לא היו בו ציציות. אמר לו המלאך: ציצית של תכלת מה תהא עליה?

תמה רב קטינא: וכי בעולם הזה

חיי עולם הבא בעולם הזה

שכולו עומד במקום טהרה ונופו נוטה למקום טומאה, נקצץ נופו - כולו עומד במקום טהרה, כך הקב"ה מביא ייסורים על צדיקים בעולם הזה, כדי שיירשו העולם הבא, שנאמר: 'וְהָיָה רְאִישִׁיתָּהּ מִצְעָר וְאַחֲרִיתָּהּ יִשְׁגָּה מְאֹד' (איוב ח, ז).

הרי "כִּי אָדָם אֵין צְדִיק בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יִחְטָא" (קהלת ז, ט), גם לצדיקים יש מעט חטאים, כל אחד לפי דרגתו ומעלתו. מה עושה הקב"ה? מביא עליהם ייסורים כדי לזככם ולכפר על מעט החטאים שבידם, וכשהם מסתלקים מן העולם הינם זכים וטהורים ונקיים מחטא.

מספרת הגמרא (סנהדרין קא ע"א): "כשחלה רבי אליעזר נכנסו תלמידיו לבקרו. אמר להם: חימה עזה יש בעולם" - כשאדם גדול כמו רבי אליעזר שרוי בצער ובייסורים, הרי זה מעיד על חרון אף שיש בעולם.

"התחילו הם בוכים ורבי עקיבא משחק. אמרו לו: למה אתה משחק? אמר להם: וכי מפני מה אתם בוכים?

וְשֵׁם בְּנוֹת צְלָפְחָד מַחֲלָה וְנִעְמָה חֲגֹלָה מְלֻכָּה וְתַרְצָה (במדבר כו, לג).

יש מפרשים את שמות בנות צלפחד בדרך דרוש:

כאשר האדם חולה ב"מחלה" בר מינו, או כאשר יש לו "נועה" - הוא נע ונד בלי מנוחה ושלווה, זהו "חגלה" - חג לה', משום שהייסורים מכפרים על חטאי האדם, ועל ידי כך "מלכה תרצה" - מלכו של עולם מתרצה.

ייסורים הבאים על הצדיקים בעולם הזה - הם אות וסימן לאהבת ה', שמתוך שהוא אוהב את הצדיקים ורוצה בטובתם הוא מייסרם בייסורים של אהבה, המכפרים עליהם ומרבים את שכרם בעולם הגמול.

וכך אומרים חז"ל (ברכות ה ע"א): "כל שהקדוש ברוך הוא חפץ בו - מדכאו ביסורין, שנאמר (ישעיהו נג, ט): 'וְהָיָה חֶפְצִי דְכָאוּ הֶחְלִי'". וכן נאמר (משלי ג, יב): "כִּי אֶת אֲשֶׁר יֶאֱהָב ה' יוֹכִיחַ".

ועוד אמרו חכמים (קידושין מ ע"ב): "מה צדיקים נמשלים בעולם הזה? לאילן

יהיה לך טוב. לא ולא! בוודאי שיהיה לך טוב בעולם הבא, עולם הנצח, אבל, קודם כל, דע לך כי "אשריך - בעולם הזה!" כשאתה שקוע בתורה - אתה חי חיי עולם הבא בעולם הזה. כל מה שקורה לך לא נוגע אליך, כי אתה מרום מעל הארציות והגשמיות של העולם הזה.

התורה ממלאת את האדם שמחה, לא שמחה חיצונית אלא שמחה פנימית ואמיתית - "תִּתְּנֶנּוּ ה' תְּמִימָה מְשִׁיבֵת נְפֶשׁ... פְּקוּדֵי ה' יִשְׂרָאֵל מְשִׁמְחֵי לֵב" (תהילים יט, ח-ט). וכשאדם חי חיי רוח מרוממים ומלאי שמחה, שום דבר ארצי לא יכול להעיב על שמחתו השלימה ולפגום ברוממות מעלתו.

יאים ונאים הדברים לדורשם על מורנו ורבנו הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצוק"ל - שהשבוע, י"ט תמוז הבעל"ט, יחול יום הזיכרון שלו.

כל חייו היו מקשה אחת של תורה, הוא חי חיי עולם הבא בעולם הזה, מרום מעל כל הארציות והגשמיות. ממילא, כל חייו היו חיים של שלימות ושל רוממות, ושום דבר ארצי וגשמי

אמרו לו: אפשר ספר תורה שרוי בצער, ולא נבכה? אמר להם: לכך אני משחק. כל זמן שאני רואה רבי שאין יינו מחמיץ ואין פשתנו לוקה ואין שמנו מבאיש ואין דובשנו מדביש, אמרתי: שמא חס ושלום קיבל רבי עולמו. ועכשיו שאני רואה רבי בצער - אני שמח".

צדיק שחי את כל חייו ללא צער ייסורים - יש מקום לחשוש שמא קיבל את שכרו בעולם הזה. לכן, כשראה רבי עקיבא את רבי אליעזר שרוי בצער, שמח שמחה גדולה, כי הייסורים מכפרים עליו ומזככים אותו, ואת שכרו על התורה והמצוות שלו - יקבל בעולם הבא, עולם הגמול.

אמרו חכמים במשנה באבות (ד,י): "כך היא דרכה של תורה: פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה ובתורה אתה עמל. ואם אתה עושה כן - אשריך וטוב לך, אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא".

אם בתורה אתה עמל - אשריך וטוב לך. ואל תחשוב שרק בעולם הבא

אין חיים. וכלשון הרמב"ם: "חיי בעלי חכמה ומבקשיה בלא תלמוד כמיתה חשובין" (פ"ז מרוצח הלכה א).

בשנותיו האחרונות היה הדיבור קשה לו מאוד, ובכל זאת התאמץ במאמץ על טבעי לחזור שוב ושוב על הדברים. הוא לא עשה לעצמו שום הנחות. עם כל הקושי והמגבלה הגופנית, המשיך בהכנת השיעורים ומסירתם כסדרם בעמקות מופלאה, וזאת כדי להרגיל עצמו להתרחק מן העצלות. כל הזמן היה חושש וחושד בעצמו שזאת החולשה נובעת מחמת עצלות, והיה נלחם בה בכל כוחו, במסירות נפש עצומה.

ידועים דברי ה"אור החיים" הקדוש (שמות יט, ב) כי ההכנה לקבלת התורה "היא התגברות והתעצמות בעסק התורה, כי העצלות הוא עשב המפסיד השגתה, ולזה תמצא כי כל מקום שיזכירנה ה' לתורה ידקדק לומר לשון חוזק ואומץ, עד גדר שימית עצמו עליה".

ואכן, אחד הדברים שהגאון רבי בן ציון אבא שאול היה עמל עליהם בכל

לא יכול לפגום בשלמות וברוממות הזאת.

מורנו ורבנו חכם בן ציון זצ"ל היה כל כולו תורה. כל חייו היו בחינת של "חיים שלא בצער", כל הקשיים והייסורים לא נגעו אליו. מילדותו למד תורה מתוך הדחק, היו שנים שהיה רעב ללחם ממש. אך מה זה נוגע אליו? הוא הרי חי חיי עולם הבא בעולם הזה.

הוא יגע ועמל בתורה בעומק העיון, התייש את כל כוחותיו על התורה. בסוף ימיו חלה והשתתק בחצי גופו, בר מינו, ויחד עם זאת המשיך והתאמץ בכל כוחו בתורה. לא היה מוכן להיסמך על מקל או על אדם אחר, אלא גרר את גופו בכוחות עצמו. לא היה מוכן לשבת וללמוד רק בביתו, אלא התאמץ ללכת לבית הכנסת, ללמוד במקום הלימוד שלו במשך שנים רבות.

כשה'עולם הזה' של האדם הוא תורה, לא שייך בו שיקל וירפה מעליו משהו מעמל התורה, בכל עת ובכל מצב. הרי אין לו בעולמו אלא תורה, על כן הוא מוסר את נפשו על התורה, כפשוטו. כי התורה היא עצם החיים, ובלי תורה

ציון לפני יותר מחמישים שנה. למדתי בישיבת בית יוסף - נובהדוק, הוא היה מתפלל בבית הכנסת 'אהל רחל', שבו אביו היה הגבאי. הייתי בא אליו, משוחח איתו ומדבר איתו בלימוד.

בהיותי אברך צעיר הייתי נותן שיעור במדרש אליהו, המקום בו פתחנו את הישיבה בתחילה. רבי אליהו אבא שאול היה בא מידי יום להשתתף בשיעור. נשארתי בידידות רבה עם המשפחה.

חכם בן ציון ליווה מקרוב מאוד את ישיבתנו. היינו בקשר הדוק עימו ונועצנו בו בכל ענייני הישיבה. היינו שולחים קבוצות של בני תורה מישיבתנו ללמוד אצלו בשיעוריו ב"פורת יוסף". בהתחלה הוא היסס, אך לאחר שבחן אותם ותהה על קנקנם, הפליג בשבחם ובכוחם הרב בתורה.

לימים זכיתי להסתופף בצילו ולהכין עימו במשך כארבע וחצי שנים את השיעור הקבוע בגמרא שהיה מוסר בישיבת "פורת יוסף". פעם זכיתי לשהות עימו במשך שמונה ימים, בבית הבראה של ועד הישיבות

כוחו היה: לשבור את מידת העצלות, להיות כל כולו בזריזות - במחשבה, בדיבור ובמעשה.

בסוף שנותיו כמעט לא היה רואה בעיניו, ובכל זאת היה חוזר על תורתו בעל פה, ופעמים שהיה פותח ספר ומביט בו, שמא יצליח לקרוא בו בעצמו.

הוא לא פטר את עצמו בטענת "אנוס רחמנא פטריה" (נדרים כו ע"א), על אף שהיו לו הרבה צדדים לטעון כך, אלא אדרבה, הוא חייב את עצמו והתאמץ שלא להיות בגדר אנוס.

והבא להיטהר מסייעין אותו (שבת קד ע"א). זכה רבנו להמשיך בלימוד התורה הקדושה ובמסירתה לדורות הבאים במסירות נפש, וזכה לעת זקנתו להעמיד תלמידים רבים אשר הם עצמם מעבירים את תורתו בעמקות גדולה, ומאירים ומזריחים את אור התורה והקדושה בעם ישראל בהקמת מוסדות של תורה. וכל זה נבע ממסירות נפשו לתורה הקדושה, יסוד העולם.

זכיתי להיות בן בית אצל רבנו חכם בן

על הרב הזה ועל הרב ההוא... שוו
בנפשכם, אלו ביזיונות ייגרמו לאותו
רב שאתם חפצים לשמור על כבודו.
הרי תשיגו את ההיפך הגמור".

"אם כן מה נעשה? מה עם כבוד
התורה?"

"כְּבֹד אֱלֹקִים הַסֵּתֵר דְּכָבֵד" (משלי כב, ב)
- ענה הרב. "במקום להיגרר למלחמת
השמצות, עדיף פשוט להבליג
ולשתוק. יבוא בעל הבירה, ישתבח
שמו, וישמור על כבודם של בניו".

הנהגותיו הקדושות היו מופלאות.
איזו ישרות, איזו נקיות, איזו ענווה
וצניעות! כל מילה היתה מדודה
בפלס, כל הנהגה נעשתה בשיקול
דעת, במחשבה. הכל מתוך מבט
צרוף ומזוקק של תורה בטהרתה.

התורה רוממה אותו למעלות עליונות.
כל חייו ושנותיו היו שלמים ומתוקנים,
מלאים קורת רוח ושלוות נפש, חיים
שמחים ומאושרים של מי שחי חיי
עולם הבא בעולם הזה. "אם אתה
עושה כן - אשריך וטוב לך, אשריך
בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא".

בנתניה, למדנו יחד מסכת בכורות.
מעין עולם הבא!

זכיתי להיות במחיצתו של רבנו
ולראות מקרוב את עמלו ושקידתו
בתורה. כל ימיו שקד על התורה
בעומק העיון והמחשבה, עמקות
התורה שלו היתה מבהילה. כל ראשו
תפוס כל הזמן בלימוד. לא הניח אבן
על אבן, עד שבירר וליבן כל נקודה
לעומקה.

הייתי עד ראייה ושמיעה לכל מיני
נושאים ועניינים ציבוריים ופרטיים
שעלו על שולחנו.

פעם באו אליו וסיפרו לו שפרסמו
מודעה משמיצה על אחד הרבנים.
אמרו לו: "אי אפשר להבליג, צריך
למחות"...

שאל אותם: "איך אתם חושבים
למחות?"

"נפרסם מודעת מחאה".

אמר להם הרב: "הרי מודעה אחת
תגרור אחריה עוד מודעה, ואחרי
זה תבוא מודעת נגד... ברחוב ידברו

המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

למעלה מ-
10,555,000
שעות של לימוד תורה
בשנה!

להקדשת יום לימוד תורה
הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים
02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 02 - 5000455 פקס: 02 - 5000502 orhachaim.org

לחסויות, להפצה, להנצחות

ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

058-321-3565

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לזרע בר קיימא: אפרת בת שמחה סוליקה

לרפואת: רמי בן חנה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל ויקאם הי"ו,

ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו,

אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, מיכל בת אסתר הי"ו,

התנוקה נטע בת ג'והנה הי"ו

ולעילוי נשמת: ר' דוד בן איה ז"ל, מרים בת זררה ז"ל,

מוזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל,

תמר בת רגינה ז"ל, רחל בת נג'מה כוכבה ז"ל, לאה בת פנינה ז"ל,

מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל,

יעקב בן ברטה ז"ל, יהונתן בן מרים ז"ל, יוסף בן ציונה ז"ל ת.נ.צ.ב.ה